

NORGES Jeger- OG FISKERFORBUND

Klima- og miljødepartementet

postmottak@kld.dep.no

Vår ref:

Deres ref:

Hvalstad, den:17.12.14

Ulvesonen og nye bestandsmål for ulv - innspill

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) viser til Klima- og miljødepartementets faggrunnlag for bestandsmål for ulv og ulvesonen, og departementets høringsmøter om samme sak. Nedenfor følger våre innspill til faggrunnlaget samt en orientering om NJFFs syn på spørsmålet om ulvesonen og nye bestandsmål for ulv.

Faggrunnlag for bestandsmål og ulvesonen

Det framlagte faggrunnlaget inneholder mye relevant og god informasjon. NJFF mener likevel at faggrunnlaget kan styrkes og utvides på noen områder.

Ulv og hund

NJFF etterlyser en mer nyansert og bredere framstilling av dette temaet i faggrunnlaget.

I denne delen av faggrunnlaget burde det også vært med en omtale av hvorfor konflikten mellom ulv og hund er så omfattende og dyp, noe om bruk av løshund til ulike jaktformer, en beskrivelse av jakttradisjonene i områdene med ulv mm. Det er nettopp i store deler av områdene innenfor ulvesonen at man har lange tradisjoner med løshundjakt, spesielt for jakt på hare, rådyr og elg. Med økende elgbestand og voksende fellingskvoter de siste tiårene, har omfanget av bruk av løshund på elgjakt blitt viktigere og viktigere for å få tatt ut fellingskvotene.

I dag er realiteten at tradisjonsrike jaktformer som harejakt og rådyrjakt med hund er i ferd med å bli mer eller mindre borte. Det finnes ikke alternative måter å gjennomføre disse jaktformene på. Når de mest berørte områdene samtidig er sammenfallende med de områdene der harejakt med hund tradisjonelt har stått sterkt, får et bortfall av denne jaktformen i disse områdene en stor betydning for framtiden til harejakt med hund som sådann. Registreringstallene fra Norsk kennel klubb, viser at harehundrasene har gått drastisk tilbake de siste årene, og spesielt iht de norske rasene som Norge har et eget ansvar ovenfor. Lite eller ingen harejakt innenfor dagens ulvesone er nok en medvirkende årsak til dette.

Rapporten viser til at det vil kunne oppstå konflikter mellom jegere og rettighetshavere ved etablering av ulv. NJFF vil påpeke at dette nok kan være tilfellet, men at det neppe er mellom disse gruppene de store konfliktene oppstår. Etableringen av ulv og innvirkningen på elgbestanden, oppleves langt på vei i de fleste tilfeller som en konflikt der jegere og rettighetshavere opplever nedgang i bestanden, reduserte kvoter og utfordringer knyttet til bruk av hund under jakt. Samtidig opplever de liten respons og involvering fra forvaltningens side med hensyn til å bidra med nødvendig faglig veiledning og fokus på å forbedre faktagrunnlaget for å kompensere for ulvens predasjon. NJFF registrerer at det er et behov for å legge til rette for et oppdatert informasjonsmaterieell om hva som er viktig å ha fokus på innenfor elgforvaltning når ulv etableres i nye områder.

Der det oppstår konflikter mellom jegere og rettighetshavere, er dette slik NJFF vurderer det, som regel knyttet til diskusjoner om mulig reduksjon av betaling for jaktleie mm. Vi opplever imidlertid at dette er et tema som i dag blir tatt hensyn til ved kontraktsinngåelser. Samtidig har man også i stor grad klart å løse dette også for kontrakter som ikke hadde tatt høyde for dette. Konfliktilfeller rundt kontrakter og forøvrig mellom grunneiere og jegere har derfor ikke stort omfang.

For de som opplever at ulven etablerer seg i sitt jaktområde, er det av liten betydning at det på landsbasis drepes en betydelig mengde elg i trafikken. Faktagrunnlaget burde i større grad reflektere det faktum at den svært geografisk avgrensede ulvesonen, innebærer at disse områdene nærmest alene og over tid skal bære det som oppleves som en betydelig belastning. Det er viktig at faggrunnlaget får fram utfordringene og omfanget av disse på lokalt og regionalt nivå i tillegg til at de også settes i et større perspektiv. Faggrunnlaget må på dette området, som for andre temaområder som omtales i grunnlaget, tydelig få fram at de reelle konfliktlinjene og synliggjøre hvordan situasjonen oppleves av mange bosatt innenfor sonen. NJFF mener det er av avgjørende betydning at dette kommer klart fram dersom man skal kunne legge til rette for politiske løsninger som bidrar til å endre denne situasjonen og redusere konfliktnivået.

Dette må konkret nedfelles i at omtalen av dette temaet må balanseres bedre enn det som er tilfellet i det framlagte faggrunnlaget. NJFF stiller også spørsmål ved hva som faktisk inngår i oversiktene over risikoen for at en hund som benyttes innenfor et ulverevir drepes eller skades av ulv. Det er litt uklart hva som ligger bak tallet for antall jaktdager; er det totalt for området, er det for ett jaktlag og da alle medlemmene av jaktlaget, er det kun for de av medlemmene av jaktlaget som går med hund? Dette burde kommet klarere fram.

Rovbasen viser at fra 1999 og fram til 22.11.14 er 113 hunder dokumentert tatt av ulv, antatt tatt av ulv eller usikker med hensyn til om de er tatt av ulv. For de aktuelle områdene er dette et høyt tall som synliggjør et alvorlig problem.

Hvordan ulven påvirker elgjakta

Det er riktig at ulvens effekt først og fremst oppleves som økt dødelighet utenom jakt og at det ofte er det enkelte jaktfelt som opplever at ulvens tilstedeværelse får betydelige konsekvenser. Dette burde kanskje i enda større grad blitt framhevet i faktagrunnlaget. For de jaktlagene som kommer i slike situasjoner, oppleves dette svært negativt.

Videre vil NJFF etterlyse henvisninger til et bredere utvalg av faglitteratur på dette området enn hva som framkommer av det framlagte faggrunnlaget, jfr henvisningene som følger bak. Det er viktig at faggrunnlaget fanger opp all relevant tilgjengelig fagkunnskap på dette området.

Det er et åpenbart behov for fokus på formidling av oppdatert og relevant kunnskap om hvordan man bør forvalte viltbestandene for å ta høyde for at det er et ekstra "jaktlag" i området som jakter på den samme bestanden som andre jaktlag. All erfaring så langt peker i retning av at det er viktig å komme inn med dette fokuset på et tidligst mulig tidspunkt. Tilgang til gode jaktmuligheter betyr mye for mange som har valgt å bosette seg i områdene som har tilhold av ulv, noe som understreker viktigheten av fokus på formidling av kunnskap om forvaltning av hjorteviltet i områder der ulven etablerer seg.

Vedrørende holdninger til ulv

Framstillingen av dette temaet i faggrunnlaget synes noe ensidig, og ser ikke i tilstrekkelig grad ut til å fange opp strømninger i lokalsamfunn på en tilstrekkelig bred måte. NJFF savner blant annet omtale

av boka "Ulvekonflikter - En sosiologisk studie " av Ketil Skogen, Olve Krange og Helene Figari. Videre mener vi det hadde vært relevant og også tatt med doktoravhandlingen til Kristin Gangås. Dette for å nevne eksempler på hva vi mener bør inngå i faggrunnlaget. Det er viktig at et faggrunnlag for en diskusjon i Stortinget i større grad fanger opp og reflekterer de sterke spenningsforholdene som svært mange opplever at er realiteten mange steder, særlig innenfor ulvesonen. Dette vil også være nødvendig for å sette fokus på mulige tiltak og legge til rette for å få konfliktnivået ned. Ingen vil være tjent med å pakke noe inn i den runden som nå skal tas på ulv i Stortinget, samtidig som det selvsagt er viktig å framstille og forankre beskrivelsene på en god og etterrettelig måte.

Ulvesonen

NJFF vil her vise til vårt høringsinnspill til rapporten fra ulvesoneutvalget. Framstillingen av historikken og oppsummeringen av høringsinnspillene er for så vidt grei. Vi savner likevel en tydeligere beskrivelse av det høye konfliktnivået som vi og mange med oss, opplever knyttet til ulvesonen. Faggrunnlaget bør i større grad kunne beskrive den reservatfølelsen som NJFF registrerer at mange som bor og jakter innenfor sonen opplever. En følelse av maktesløshet og at samfunnet legger belastningen med å oppfylle det nasjonale bestandsmålet for ulv på en liten gruppe mennesker innenfor et avgrenset geografisk område. Et område som også i stor grad er avsatt som yngre-/rovviltområde for andre store rovdyr. NJFF opplever at dette er noe av kjernen ved utfordringene. Og at denne situasjonen forsterkes ved at samfunnet ikke vil åpne for lisensfelling også innenfor ulvesonen.

Det er ingen muligheter for byrdefordeling og det mange ser på som et viktig element i involvering i forvaltning av ulven. Uten at faggrunnlaget bidrar til å synliggjøre dette bedre og dermed legge et best mulig grunnlag for den kommende politiske situasjonen, kan ikke NJFF se at vi kommer særlig mye lenger i en mer langsiktig forvaltning med et lavere konfliktnivå for områdene innenfor ulvesonen. Det er ikke en løsning å gå videre med et vedvarende høyt konfliktnivå slik situasjonen er i dag.

Bestandsmål

NJFF har forståelse for at det kan være viktig å ha fokus på å kunne ta vare på spesielt viktige genetiske individer av ulv. Vi mener at det bør inngå i faggrunnlaget at dette er en målsetting som lar seg forene med at det kan åpnes for lisensfelling også innenfor ulvesonen. Det er viktig at faggrunnlaget gir en beskrivelse både av muligheter og de begrensninger som ligger i å ha en ulveforvaltning med lisensfelling i hele ulvens utbredelsesområde. Selvsagt med forutsetning av at det vedtatte bestandsmålet oppfylles ved at man skjerner spesielt viktige individer for uttak gjennom jakt. Så blir det opp til politikerne å fatte vedtak om valg av modell.

Det oppleves som klart urimelig at grenseflokker som i stor grad har sitt tilhold innenfor ulvesonen, enten det dreier seg om grenseflokker vi deler med Sverige eller grenseflokker som bruker områder både innenfor og utenfor ulvesonen, ikke inngår i bestandsmålet. NJFF vil understreke at en må finne fram til en løsning på grenseflokkspørsmålene nå.

Faggrunnlagets drøftinger av disse spørsmålene er i stor grad en grei framstilling. NJFF vil trekke fram at det også er viktig at individer som utgjør en særlig trussel overfor jakthunder, bør kunne tas ut enten gjennom skadefelling eller ved å inngå i kvotene for lisensfelling.

NJFF ser det som positivt at man gjennom faggrunnlaget nå legger opp til å se på en løsning der grenseflokkene i Norge, det vil si flokker som dels har sitt tilhold i ulvesonen og dels i Norge utenfor sonen, også skal inngå i bestandsmålet.

Tilsvarende må også legges til grunn for grenseflokkene vi deler med Sverige.

Det er viktig at det framgår klart hvilke endringer som må gjøres i norsk regelverk for å få på plass et slikt grunnlag for fastsettelse av framtidige bestandsmål der grenseflokkene inngår.

NJFF synes faggrunnlaget gir en grei framstilling av hva som kan legges til grunn for forvaltningsmål for ulv. Vi går inn for at bestandsmålet angis i antall familiegrupper, jfr oversikt over vår politikk for ulv som følger nedenfor.

Litteraturhenvisninger

Sharing the bounty - Adjusting harvest to predator return in the Scandinavian human - wolf - bear - moose system, Niclas Jonzén, Håkan Sand, Petter Wabakken, Jon E. Swenson, Jonas Kindberg, Olof Liberg, Guillaume Charon, Ecological Modelling 265 (2013) 140-148

Strategier för beskattning av älg med och utan rovdjur, Håkan Sand, Grimsö forskningsstation, Sveriges lantbruksuniversitet

Ulvekonflikter, En sosiologisk studie, Kjetil Skogen, Olve Krange og Helene Figari, Akademika forlag 2013

Strong community support for illegal killing challenges wolf management, Mari Pohja-Mykrä, Sami Kurki, Eur J Wildl Res (2014) 60:759-770

Attitudes towards large carnivores and acceptance of illegal hunting - the importance of social attitudes and scales in large carnivore management, Kristin Evensen Gangås, PhD Dissertation in Applied Ecology, 2014, Faculty of Applied Ecology and Agricultural Sciences, Hedmark University College

Predatory behaviour of wolves in Scandinavia, Barbara Zimmermann, PhD Dissertation in Applied Ecology, 2014, Faculty of Applied Ecology and Agricultural Sciences, Hedmark University College

NJFFs syn på ulvesonen og bestandsmål for ulv

NJFF aksepterer maksimalt 3 familiegrupper av ulv, inkludert den norske andelen av grenseflokkene.

NJFFs syn på bestandsmål for ulv er avklart gjennom landsmøtevedtak i NJFF.

NJFF legger rovviltforskriftens definisjon av en familiegruppe til grunn, og aksepterer maksimalt 3 familiegrupper av ulv inkludert den norske andelen av grenseflokkene..

NJFF aksepterer at vi skal ha ulv, men erkjenner samtidig at det er et høyt konfliktnivå knyttet til tilstedeværelse av ulv. Konfliktnivåene er mange. NJFF legger spesielt vekt på interessene i forhold til jakt, jegere og viltet. Da handler det blant annet om

- muligheter for å videreføre jakttradisjoner med bruk av løshund og drivende hunder
- jakthunder drept av ulv
- effekten av ulv på andre viltarter, særlig i tilknytning til etablerte ulverevirer.

I tillegg kommer konflikten mot beiteinteressene og eventuelt andre interesser. For mange av de som er bosatt i områder med fast tilhold av ulv, handler det også om opplevelse av redusert livskvalitet. De har ofte bosatt seg i disse områdene nettopp med bakgrunn i rike friluftslivstradisjoner som jakt og fiske. Bortfall av jaktmuligheter og redusert livskvalitet må tas på alvor. Dette tilsier et lavt bestandsmål.

- Norsk ulv en del av en større bestand. NJFF er opptatt av å se den norske og svenske ulvebestanden i sammenheng. Dette dreier seg ikke om to adskilte bestander, men en bestand som beveger seg og lever dels på begge sider av grensen.

Hvordan telle grenseflokkene?

Grenseflokkene bør telles med en faktor på 0,5, slik rovviltforliket har lagt opp til.

Ulvesonen

NJFF har sagt et klart nei til ulvesonen, og arbeider for å få opphevet denne.

Dagens ulvesone gir en svært dårlig fordeling av byrdene ved ulveforvaltningen. Vi viser for øvrig til vårt innspill i forbindelse med høringen på ulvesoneutvalgets rapport.

På tross av at Stortingets bestandsmål for ulv har vært nådd de tre siste årene, har det ikke blitt åpnet for lisensfelling i sonen. Dersom Stortinget konkluderer med en videreføring av en ulvesone, mener NJFF at ulven må forvaltes aktivt også innenfor sonen. Dette innebærer blant annet at dert må åpnes for lisensfelling også innenfor sonen.

Lisensfelling av ulv

- Jakt i hele ulvens utbredelses område.
Innenfor rammen av det til enhver tid vedtatte bestandsmålet for ulv, må det legges til rette for lisensfelling i hele ulvens utbredelsesområde. Familiegruppene som skal oppfylle det vedtatte bestandsmålet og eventuelt særlig verdifulle individer kan unntas lisensfelling.
- Lik jakttid (evt utenfor og innenfor sonen dersom sonen opprettholdes)
- Det er fastsatt en jakttid utenfor den vedtatte ulvesonen og en langt kortere jakttid innenfor sonen. NJFF ønsker at jakttiden utenfor sonen legges til grunn der det åpnes for jakt.

Behov for fokus på forebyggende tiltak og kunnskapsgrunnlaget

- Det er viktig at det settes fokus på utvikling av forebyggende tiltak for å redusere konflikten rundt hund og ulv og på mer generelt grunnlag. NJFF er kjent med at Viltskadecenteret på Grimsø i Sverige har gjort en del på utfordringene knyttet til ulv og hund, og et samarbeid med disse vil være naturlig.
- Videre bør det settes fokus på å forbedre og videreutvikle kunnskapsgrunnlaget når det gjelder ulvens predasjon på hjortevilt, herunder rådyr og villrein.

Vennlig hilsen
Norges Jeger- og Fiskerforbund

Siri Parmann /s/
Fagsjef.